

Valdes lēmumam nr. VL-61/377

Akceptēta

ar VAS "Latvijas dzelzceļš"

Valdes

05.10.2020 lēmumu nr. VL-61/377

"Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības politika

Apstiprināta ar

VAS "Latvijas dzelzceļš"

Padomes

_____ lēmumu nr. _____

1. Definīcijas

- 1.1. Koncerns – Valdošā uzņēmuma un Atkarīgo sabiedrību kopums
- 1.2. Valdošais uzņēmums - valsts akciju sabiedrība „Latvijas dzelzceļš” (LDz)
- 1.3. Sabiedrība – Valdošais uzņēmums vai jebkura Atkarīgā sabiedrība
- 1.4. Atkarīgā sabiedrība – sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kurā Valdošajam uzņēmumam ir izšķiroša ietekme Koncernu likuma izpratnē
- 1.5. Sabiedrības struktūra – Sabiedrības direkcija, struktūrvienība, daļa vai tās nodaļa atbilstoši attiecīgās Sabiedrības organizatoriskajai struktūrshēmai
- 1.6. Risku vadītājs – ar Sabiedrības valdes lēmumu nozīmēts darbinieks, kam saskaņā ar šo Politiku attiecīgā Sabiedrība uzdevusi veikt risku vadības pienākumus Sabiedrībā
- 1.7. Koncerna Risku vadītājs – VAS “Latvijas dzelzceļš” darbinieks, kas saskaņā ar šo Politiku organizē un pārrauga vienotu risku vadības procesu ieviešanas un uzraudzības pasākumus Koncernā, kā arī pilda Risku vadītāja pienākumus Valdošajā uzņēmumā
- 1.8. Risku uzraugs – Sabiedrības struktūra, kas veic šajā Politikā noteiktas risku pārvaldības funkcijas tādās risku jomās, kurās Sabiedrībai saistošs ārējs normatīvs regulējums
- 1.9. Risku īpašnieks – Sabiedrības struktūra, kas ir atbildīga par risku identificēšanu, novērtēšanu un risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšanu un īstenošanu savā atbildības jomā
- 1.10. Politika – šī “Latvijas dzelzceļš” koncerna risku vadības politika
- 1.11. Risks – potenciāls notikums, kas varētu Sabiedrībai kavēt vai liegt sasniegt noteiktos mērķus un/vai radīt zaudējumus un/vai citādi negatīvi ietekmēt Sabiedrības darbību
- 1.12. Risku vadība – vienotas risku vadības darbību organizēšanas, risku identificēšanas, risku novērtēšanas, reģistrēšanas, risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšanas un īstenošanas, risku ziņošanas, kā arī risku vadības uzraudzības process
- 1.13. Riska ietekme - riska iespējamās negatīvās sekas uz Sabiedrības darbību un tās mērķu sasniegšanu
- 1.14. Riska varbūtība – iespējamība, ka pie esošajiem apstākļiem risks īstenosies tuvāko 12 - 18 mēnešu laikā
- 1.15. Riska vērtējums – riska ietekmes un riska varbūtības reizinājums
- 1.16. Būtisks risks – risks ar vērtējumu “kritisks” vai “augsts”, vai kura varbūtība novērtēta kā zema vai mērena, bet kuram ir kritiska potenciālā ietekme
- 1.17. Risku karte - ilustratīvs riska ietekmes un riska varbūtības atspoguļojums
- 1.18. Riska mazināšanas un kontroles pasākumi – pasākumi, kas tiek īstenoti, lai mazinātu identificēto risku iestāšanās iespējamību un potenciālās sekas vai nepieļautu to līmeņa pieaugumu
- 1.19. Riska indikators – datu, faktu un/ vai pazīmju kopums, kuru izmaiņas liecina par konkrēta riska iestāšanās iespējamības izmaiņām
- 1.20. Incidents – konkrēta riska realizēšanās gadījums
- 1.21. ISO – Starptautiskā Standartizācijas organizācija
- 1.22. OECD - Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

2. Politikas mērķis

- 2.1. Politikas mērķis ir nodrošināt vienotu risku vadību Koncernā nolūkā noteikt vienotas prasības risku vadībai atbilstoši starptautiskajiem standartiem, labai korporatīvai praksei un Latvijas Republikas saistošajiem tiesību aktiem.

3. Politikas darbības joma

- 3.1. Politika nosaka risku pārvaldības pamatprincipus un risku vadības procesa elementus Koncernā, kā arī atbildības sadalījumu starp Valdošo uzņēmumu un Atkarīgajām sabiedrībām šīs Politikas ievērošanā.
- 3.2. Politika ir saistoša visām Koncerna Sabiedrībām, Sabiedrību struktūrām un to darbiniekiem.

4. Koncerna risku vadības pamatprincipi

- 4.1. Risku vadība Koncernā tiek ieviesta un īstenota, ņemot vērā, ka: (1) Koncerna Sabiedrību darbība un mērķu sasniegšana ir saistīta ar riskiem; (2) sistēmiska risku vadība veicina Koncerna Sabiedrību mērķu sasniegšanu, mazina risku iestāšanās varbūtību un/vai ietekmi vai nodrošina, ka šī riska varbūtība un/vai ietekme nepieaug; (3) efektīva risku vadība ļauj savlaicīgi paredzēt un novērst potenciālu kaitējumu Koncerna vai atsevišķas tā Sabiedrības reputācijai, finanšu situācijai un operatīvajai darbībai, kā arī ļauj nodrošināt atbilstību tiesību aktu prasībām un labai pārvaldības praksei.
- 4.2. Risku vadības process ir nepārtraukts un regulārs stratēģiskas nozīmes process Koncernā.
- 4.3. Risku vadība tiek plānota, ieviesta un pilnveidota atbilstoši Valdošā uzņēmuma, kā arī Atkarīgo sabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijai.
- 4.4. Risku vadība Koncernā un Sabiedrībās balstās uz **trīs aizsardzības līniju principu**: primārā risku vadība (pirmā aizsardzības līnija), risku vadības procesa uzraudzība un kontrole (otrā aizsardzības līnija) un neatkarīgas pārlicības sniegšana (trešā aizsardzības līnija):
 - 4.4.1. **Pirmā aizsardzības līnija: primārā risku vadība Sabiedrībās.** Risku īpašnieki veic primāro risku vadību (t.sk., risku identificēšanu, novērtēšanu, risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšanu un īstenošanu) savā atbildības jomā, kā arī saskaņā ar šo Politiku un uz tās pamata izdotajiem dokumentiem veic efektīvu ikdienas vadību pār visiem riskiem, kas ietekmē konkrētās Sabiedrības un jomas darbību.
 - 4.4.2. **Otrā aizsardzības līnija: risku vadības procesa uzraudzība.**
 - 4.4.2.1. **Risku vadītājs** pārbauda Risku īpašnieka identificētos riskus un to vērtējumu, koordinē un kontrolē risku vadības pasākumu ieviešanu Sabiedrībā, pamatojoties uz pieejamajiem datiem un vērtējumu;
 - 4.4.2.2. Risku vadības procesa koordinācijas un kontroles funkcija realizējama neatkarīgi no pārējām biznesa un atbalsta struktūrām, un Risku vadītājs nevar būt attiecīgā riska īpašnieks;
 - 4.4.2.3. Risku jomās, kas noteiktas Politikas 9.punktā, atsevišķas pirmās un otrās aizsardzības līnijas funkcijas veic **Risku uzraugi** saskaņā ar ārējo normatīvo aktu regulējumu.
 - 4.4.3. **Trešā aizsardzības līnija: neatkarīga pārlicības sniegšana.** Šo funkciju Koncernā attiecībā uz visām Sabiedrībām pilda Valdošā uzņēmuma Iekšējā audita daļa. Iekšējais audits ir neatkarīgs gan no Sabiedrību Risku īpašniekiem ("pirmās aizsardzības līnijas"), gan no risku vadības procesa koordinēšanas un kontroles ("otrās aizsardzības līnijas"), un tas sniedz neatkarīgu un objektīvu vērtējumu Sabiedrības valdei un padomei (ja tāda Sabiedrībā ir izveidota) vai dalībnieku sapulcei/dalībniekam (ja Sabiedrībā nav izveidota padome) par risku iekšējās kontroles sistēmas struktūru un efektivitāti, tajā skaitā arī par risku vadības aktivitātēm pirmajā un otrajā aizsardzības līnijā.

5. Risku klasifikācija

- 5.1. Lai nodrošinātu efektīvu risku vadību, Koncerna riski tiek iedalīti risku kategorijās, kas apvieno pēc potenciālajām sekām līdzīgus vai radniecīgus riskus.
- 5.2. Koncerns iedala riskus šādās risku jomās:
 - 5.2.1. **Drošības riski**, tai skaitā satiksmes drošības, fiziskās infrastruktūras drošības, IT drošības u.c. riski;
 - 5.2.2. **Operatīvās darbības riski**, tai skaitā infrastruktūras uzturēšanas un ekspluatācijas, ražošanas procesu nodrošināšanas, ritošā sastāva ekspluatācijas, pakalpojumu sniegšanas procesa u.c. riski;
 - 5.2.3. **Finanšu riski**, tai skaitā nodokļu, Sabiedrības finanšu stabilitātes nodrošināšanas, budžeta plānošanas un kontroles, kredītspējas, darījumu slēgšanas un kontroles u.c. riski;
 - 5.2.4. **Tiesiskie riski**, tai skaitā juridiskie, atbilstības, iepirkumu, korupcijas un interešu konflikta, fizisko personu datu aizsardzības u.c. riski;

- 5.2.5. **Stratēģiskie riski**, tai skaitā stratēģiskās plānošanas, investīciju projektu īstenošanas, reputācijas, jaunu attīstības virzienu plānošanas un ieviešanas u.c. riski.

6. Risku vadības procesa galvenie soļi

- 6.1. Risku vadības process sastāv no šādiem galvenajiem soļiem:

- 6.1.1. Risku identificēšana;
- 6.1.2. Risku novērtēšana;
- 6.1.3. Risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšana un īstenošana;
- 6.1.4. Risku ziņošana;
- 6.1.5. Risku vadības procesa koordinēšana un kontrole.

6.2. Risku identificēšana

- 6.2.1. Risku identificēšana ir process, kurā noskaidro, kāds risks vai drauds pastāv vai var iestāties nākotnē un ietekmēt Koncerna sabiedrību darbību un mērķu sasniegšanu.
- 6.2.2. Risku identificēšana ir nepārtraukts process Koncernā, ko Koncerna sabiedrību darbinieki veic ikdienā un īpaši ņem vērā būtisku lēmumu pieņemšanā.
- 6.2.3. Risku identificēšanu primāri veic Risku īpašnieki – Sabiedrību darbinieki (gan vadības, gan struktūrvienību, direkciju, daļu u.c. līmenī) savas atbildības jomas ietvaros.
- 6.2.4. Risku identificēšanas metodika noteikta "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības kārtībā.
- 6.2.5. Politikas 9.punktā norādīto risku identificēšanu veic atbilstoši Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām un saskaņā ar tām pieņemtajiem Koncerna sabiedrību iekšējiem normatīvajiem aktiem.

6.3. Risku novērtēšana

- 6.3.1. Risku novērtēšana ir process, kurā izvērtē riska potenciālo ietekmi un riska iestāšanās varbūtību, tādējādi nosakot būtiskos riskus katrā Koncerna Sabiedrībā.
- 6.3.2. Risku novērtēšanu primāri veic Risku īpašnieki – Sabiedrību darbinieki savas atbildības jomas ietvaros, nepieciešamības gadījumā piesaistot citu sabiedrības struktūru darbiniekus papildu informācijas gūšanai.
- 6.3.3. Riska novērtēšanas metodika noteikta "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības kārtībā.
- 6.3.4. Politikas 9.punktā norādīto risku novērtēšanu veic atbilstoši Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām vai saskaņā ar tām pieņemtajiem Koncerna sabiedrību iekšējiem normatīvajiem aktiem, vai jau izveidotām risku pārvaldības sistēmām.

6.4. Risku mazināšanas un kontroles pasākumi

- 6.4.1. Risku mazināšanas un kontroles pasākumi ir aktivitāšu kopums, kas tiek īstenots, lai pārvaldītu identificētos riskus.
- 6.4.2. Risku mazināšanas un kontroles pasākumi tiek plānoti un ieviesti atkarībā no risku novērtējuma rezultātiem un definētās risku apetītes.
- 6.4.3. Iespējamie risku mazināšanas un kontroles pasākumu veidi un to piemērošana aprakstīta "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības kārtībā.
- 6.4.4. Risku mazināšanas un kontroles pasākumus plāno un ievieš Risku īpašnieki vai jomās, kur to paredz ārējie normatīvie akti, - Risku uzraugi.

6.5. Risku reģistrs

- 6.5.1. Risku īpašnieku identificētie un novērtētie riski tiek iekļauti Sabiedrības Risku reģistrā. Risku uzraugi iekļaušanai Sabiedrības Risku reģistrā iesniedz riskus vai apkopotas risku grupas.
- 6.5.2. Riska reģistra forma noteikta "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības kārtībā.
- 6.5.3. Risku reģistru uztur un, pamatojoties uz pieejamo informāciju un norādēm (piemēram, informāciju par incidentiem, izmaiņām saistošajos normatīvajos aktos, saņemtajiem ziņojumiem no Risku īpašniekiem un Risku uzraugiem) un konsultējoties ar Risku īpašniekiem un Risku uzraugiem, regulāri atjauno Sabiedrības Risku vadītājs.

6.6. Risku ziņošana

- 6.6.1. Risku ziņošanā iesaistās katrs Koncerna darbinieks savas atbildības jomas ietvaros.

- 6.6.2. Risku ziņošana Koncernā ietver:
- 6.6.2.1. Ikdienas komunikāciju Sabiedrības ietvaros starp Sabiedrības struktūru darbiniekiem (Risku īpašniekiem);
 - 6.6.2.2. Regulārus vai pēc nepieciešamības sniegtus ziņojumus Sabiedrības Risku vadītājam;
 - 6.6.2.3. Risku ziņošanu Koncerna Risku vadītājam gadījumos, kad Sabiedrības ietvaros nav rasts risinājums konkrēta riska mazināšanai;
 - 6.6.2.4. Regulāru risku ziņošanu valdei un padomei (Sabiedrībās, kur tāda ir izveidota) vai dalībnieku sapulcei/dalībniekam (Sabiedrībās, kurās nav izveidota padome);
 - 6.6.2.5. Regulāru Atkarīgo sabiedrību risku vadības procesa ziņošanu Koncerna Risku vadītājam.
- 6.6.3. Ziņošanas kārtība par risku jautājumiem noteikta "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības kārtībā.
- 6.6.4. Politikas 9.punktā norādīto risku ziņošana notiek atbilstoši Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām vai saskaņā ar tām pieņemtajiem Sabiedrību iekšējiem normatīvajiem aktiem, bet vienlaikus Risku uzraugi sniedz regulāru informāciju par Risku reģistrā ietvertajiem to atbildības jomā esošajiem būtiskajiem riskiem vai to grupām, kā arī apkopojošu informāciju par to mazināšanas un kontroles mehānismiem, izmaiņām tajos un notikušajiem incidentiem Koncerna Risku vadītājam.

7. Risku vadības procesa nodrošināšana Koncernā

7.1. VAS "Latvijas dzelzceļš" padome

- 7.1.1. VAS "Latvijas dzelzceļš" padome uzrauga risku vadības procesa izveidi un darbību Valdošajā uzņēmumā un Koncernā kopumā, apstiprina "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības politiku.
- 7.1.2. VAS "Latvijas dzelzceļš" padome reizi gadā definē un apstiprina "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku apetīti un izskata Valdošā uzņēmuma valdes sniegto ikgadējo ziņojumu par risku vadības procesa norisi un risku vadības plāna īstenošanu Valdošajā uzņēmumā un Koncernā kopumā.
- 7.1.3. VAS "Latvijas dzelzceļš" padome reizi ceturksnī izskata Valdošā uzņēmuma valdes ziņojumu par Koncerna sabiedrību būtiskajiem riskiem, to kontroles mehānismiem un risku vadības plāna īstenošanu Valdošajā uzņēmumā un Koncernā kopumā.

7.2. VAS "Latvijas dzelzceļš" valde

- 7.2.1. Valde ir atbildīga par risku vadības procesa izveidi Koncernā kopumā un risku vadības procesa darbību Sabiedrībā, apstiprina Politikas izpildei nepieciešamos dokumentus: "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības kārtību, "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības komitejas nolikumu un citus dokumentus, lai nodrošinātu risku vadības procesa nepārtrauktību, riska kultūras veidošanu un ievērošanu visos Sabiedrības līmeņos un Koncernā.
- 7.2.2. Valde reizi gadā izskata Koncerna Risku vadītāja sniegto ikgadējo ziņojumu par risku vadības procesa norisi un risku vadības plāna īstenošanu un uz tā pamata sagatavo ziņojumu VAS "Latvijas dzelzceļš" padomei, tostarp ietverot ziņojumā priekšlikumus Politikā veicamajiem grozījumiem un risku apetītes definīcijas izmaiņām.
- 7.2.3. Valde reizi ceturksnī izskata Koncerna Risku vadītāja sniegto ziņojumu par būtiskajiem riskiem, to kontroles mehānismiem un risku vadības plāna īstenošanu un uz tā pamata sagatavo ziņojumu VAS "Latvijas dzelzceļš" padomei.

7.3. Koncerna risku vadības komiteja

- 7.3.1. Izskata koncerna sabiedrībās iepriekšējā ceturksnī identificētos būtiskos riskus, kā arī tos būtiskos riskus, attiecībā uz kuriem koncerna sabiedrību Risku reģistros izdarīti grozījumi.
- 7.3.2. Nosaka, kuriem koncerna būtiskajiem riskiem veicama detalizēta analīze.

- 7.3.3. Izskata koncerna būtisko risku detalizētās analīzes rezultātus un sniedz ieteikumus par riska vērtējumu un kontroles pasākumiem.
- 7.3.4. Izskata priekšlikumus un sniedz ieteikumus normatīvajiem dokumentiem, kas reglamentē koncerna risku pārvaldību.
- 7.3.5. Sniedz ieteikumus Koncerna sabiedrībām attiecībā uz risku pārvaldības sistēmas uzlabošanu un pilnveidošanu.

7.4. Koncerna Risku vadītājs

- 7.4.1. Koncerna Risku vadītājs izstrādā "Latvijas dzelzceļš" koncerna Risku vadības politikas un ar to saistīto dokumentu un to grozījumu projektus, kurus iesniedz izskatīšanai Valdošā uzņēmuma valdei.
- 7.4.2. Koncerna Risku vadītājs, sadarbojoties ar Koncerna risku vadības komiteju, Sabiedrību struktūrām koordinē un kontrolē Politikā un uz tās pamata izdotajos dokumentos noteikto risku vadības principu un procesu ieviešanu Koncernā.
- 7.4.3. Koncerna Risku vadītājs reizi ceturksnī sagatavo un iesniedz Valdošā uzņēmuma valdei risku vadības ziņojumu par būtiskajiem riskiem, to kontroles mehānismiem un risku vadības plāna īstenošanu, bet reizi gadā – ziņojumu par risku vadības procesa norisi un risku vadības plāna īstenošanu. Ziņojumos iekļauj pārskatu par Koncerna risku vadības komitejas darbību pārskata periodā.
- 7.4.4. Koncerna Risku vadītājs nodrošina konsultācijas Atkarīgo sabiedrību Risku vadītājiem par risku novērtēšanas, kontroles un vadības mehānismu izstrādi, efektivitātes novērtēšanu un to pilnveides iespējām, kā arī plāno un organizē nepieciešamās apmācības un iekšējās komunikācijas aktivitātes risku kultūras paaugstināšanai Koncernā.

7.5. Atkarīgās sabiedrības padome un dalībnieku sapulce

- 7.5.1. Atkarīgās sabiedrības padome vai dalībnieku sapulce (ja padome nav izveidota) reizi gadā definē un apstiprina Sabiedrības risku apetīti un izskata Sabiedrības valdes sniegto ikgadējo ziņojumu par risku vadības procesa norisi un risku vadības plāna īstenošanu.
- 7.5.2. Atkarīgās sabiedrības padome vai dalībnieku sapulce (ja padome nav izveidota) reizi ceturksnī izskata Sabiedrības valdes ziņojumu par būtiskajiem riskiem, to kontroles mehānismiem un risku vadības plāna īstenošanu.
- 7.5.3. Jautājumus, kas attiecas uz Atkarīgo sabiedrību risku vadību, vienīgais dalībnieks izskata un izlemj dalībnieku sapulcē vai ar vienīgā dalībnieka lēmumu.

7.6. Sabiedrības valde

- 7.6.1. Sabiedrības Valde ir atbildīga par risku vadības procesa izveidi un darbību Sabiedrībā saskaņā ar Politiku un izdod nepieciešamos dokumentus Politikas un ar to saistītās "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības kārtības ieviešanai un izpildei Sabiedrībā.
- 7.6.2. Sabiedrības Valde nozīmē Sabiedrības Risku vadītāju, kura uzdevums ir ieviest risku vadības procesu Sabiedrībā, koordinējot tā ieviešanu ar Koncerna Risku vadītāju.
- 7.6.3. Valde reizi gadā izskata Sabiedrības Risku vadītāja sniegto ikgadējo ziņojumu par risku vadības procesa norisi un risku vadības plāna īstenošanu un uz tā pamata sagatavo ziņojumu padomei (Sabiedrībās, kur tāda ir izveidota) vai dalībnieku sapulcei/dalībniekam (Sabiedrībās, kurās nav izveidota padome).
- 7.6.4. Valde reizi ceturksnī izskata Sabiedrības Risku vadītāja sniegto ziņojumu par būtiskajiem riskiem, to kontroles mehānismiem un risku vadības plāna īstenošanu un uz tā pamata sagatavo ziņojumu padomei (Sabiedrībās, kur tāda ir izveidota) vai dalībnieku sapulcei/dalībniekam (Sabiedrībās, kurās nav izveidota padome).

7.7. Sabiedrības Risku vadītājs

- 7.7.1. Sabiedrības Risku vadītājs uztur vienotu Sabiedrības Risku reģistru.
- 7.7.2. Sabiedrības Risku vadītājs ne retāk kā reizi gadā organizē darba grupas vai tiešās intervijas ar Risku īpašniekiem ar mērķi identificēt un novērtēt jaunus riskus, kā arī pārvērtēt jau identificētos un Risku reģistrā iekļautos riskus.

- 7.7.3. Sabiedrības Risku vadītājs ne retāk kā reizi ceturksnī pieprasa informāciju no Risku īpašniekiem par būtisko risku pārvaldību, to mazināšanas un kontroles mehānismu darbību un šajos riskos notikušajiem incidentiem, un riska indikatoru izmaiņām. Uz šīs informācijas pamata Risku vadītājs sagatavo ziņojumu Sabiedrības valdei.
- 7.7.4. Sabiedrības Risku vadītājs reizi gadā sagatavo ikgadējo ziņojumu Sabiedrības Valdei par risku vadības procesa norisi un risku vadības plāna īstenošanu Sabiedrībā.
- 7.7.5. Sabiedrības Risku vadītājs 7.5.1. un 7.5.2. punktā minētos ziņojumus nosūta Koncerna Risku vadītājam.
- 7.7.6. Sabiedrības Risku vadītājs pēc Valdes norādījuma vai Koncerna risku vadības komitejas ieteikuma, Koncerna Risku vadītāja ieteikuma, vai pēc savas iniciatīvas, pamatojoties uz Risku īpašnieku sniegto informāciju noteiktās risku jomās, veic noteiktu risku mazināšanas un kontroles pasākumu darbības un efektivitātes izvērtējumu, nepieciešamības gadījumā sniedzot priekšlikumus Risku īpašniekiem šo pasākumu pilnveidei.

7.8. Risku uzraugi

- 7.8.1. Risku uzraugi pilda atsevišķus pirmās un otrās aizsardzības līnijas pienākumus Politikas 9.punktā noteiktajās jomās saskaņā ar tās regulējošiem ārējiem normatīvajiem aktiem.
- 7.8.2. Risku uzraugi nodrošina attiecīgajās jomās būtisko risku novērtēšanu un risku vai risku grupu iekļaušanu Risku reģistrā atbilstoši Politikai un uz tās pamata izdotajiem dokumentiem.
- 7.8.3. Risku uzraugi reizi ceturksnī sniedz Koncerna Risku vadītājam apkopojosu informāciju par izmaiņām risku vadības norisē un risku mazināšanas plāna īstenošanā Risku reģistrā iekļautajās jomās, bet reizi gadā sniedz ziņojumu Koncerna Risku vadītājam ar plašāku pārskatu par Risku uzrauga pārvaldībā esošo būtisko risku vadību, vērtējumu, nepieciešamajām izmaiņām u.c.

7.9. Koncerna Sabiedrību struktūras un to darbinieki

- 7.9.1. Koncerna sabiedrību, to struktūrvienību, direkciju u.c. struktūru vadība un darbinieki ir Risku īpašnieki savas atbildības jomas ietvaros un pilda pirmās aizsardzības līnijas pienākumus risku vadībā – savlaicīgi identificē, novērtē un pārvalda riskus, nosaka, īsteno un izvērtē risku mazināšanas un kontroles pasākumus.
- 7.9.2. Koncerna Sabiedrību darbinieki savas kompetences ietvaros savlaicīgi ziņo savam tiešajam vadītājam par jautājumiem, kas saistīti ar risku vadību, - jauna riska identificēšana savā darbā, papildu risku mazināšanas un kontroles pasākumu nepieciešamība, atteikšanās no neefektīvas kontroles u.c.
- 7.9.3. Gadījumos, kad identificētās risku pārvaldības problēmas nevar tikt atrisinātas Sabiedrības struktūras ietvaros, tiek ziņots Risku vadītājam, bet, ja jautājums skar vairākas Koncerna sabiedrības, – Koncerna Risku vadītājam, kurš izvērtē situāciju un sniedz priekšlikumu jautājuma izskatīšanai Koncerna risku vadības komitejā.
- 7.9.4. Struktūru vadītāji pēc Sabiedrības vai Koncerna Risku vadītāja pieprasījuma, bet ne retāk kā reizi ceturksnī sniedz informāciju par savā kompetencē esošo risku pārvaldību, to mazināšanas un kontroles pasākumu darbību un veiktajām vai nepieciešamajām izmaiņām šajos pasākumos.
- 7.9.5. Risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšanā un īstenošanā, kā arī incidentu ziņošanā darbinieki ievēro attiecīgajā Sabiedrības darbības jomā spēkā esošos iekšējos normatīvos aktus.
- 7.9.6. Risku reģistrā ietvertu būtisko risku jomās Sabiedrību struktūras Risku vadītājam nodrošina piekļuvi Risku īpašnieku un Risku uzraugu veidotajiem incidentu reģistriem, kur pieeju tiem neierobežo ārējo normatīvo aktu noteiktās prasības.

7.10. VAS “Latvijas dzelzceļš” Iekšējā audita daļa

- 7.10.1. Iekšējā audita daļa pilda trešās aizsardzības līnijas funkcijas risku vadības jomā un ir neatkarīga gan no pamatdarbības struktūrām, gan risku vadības pārraudzības funkcijas (Risku vadītāja).

7.10.2. Iekšējais audits Politiku un ar to saistītās uzraudzības procedūras iekļauj audita plānā kā augstas prioritātes auditu un ne retāk kā reizi trīs gados (vai pēc VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes vai Valdes pieprasījuma) sniedz neatkarīgu novērtējumu Valdošā uzņēmuma valdei un padomei par Valdošā uzņēmuma un Koncerna būtisko risku pārvaldību, to vērtēšanu atbilstoši noteiktajai risku novērtēšanas metodoloģijai, riska mazināšanas un kontroles pasākumu ieviešanu un regulāru pārskatīšanu u.c.

8. Risku apetīte

- 8.1. Risku apetīte ir risku apjoms, ko Sabiedrība ir gatava pieņemt, lai sasniegtu tās noteiktos mērķus, apzinoties, ka ne visus riskus ir iespējams mazināt un ka noteiktu risku tālāka mazināšana var nebūt lietderīga.
- 8.2. Koncerna Risku apetīti definē Valdošā uzņēmuma Padome.
- 8.3. Neatkarīgi no konkrētu risku vērtējumiem un veiktajiem kontroles pasākumiem, lēmumu pieņemšanā **Koncernā par prioritāru risku uzskatāms satiksmes drošības apdraudējums.**
- 8.4. Koncerna risku apetīte nosaka, ka:
 - 8.4.1. Riskiem, kas novērtēti kā "kritiski" (riska vērtējums: 20 – 25), kontroles pasākumi ir obligāti. Ja iespējams, jāizbeidz risku izraisošā aktivitāte. Ja tas nav iespējams, Risku vadītājs reizi ceturksnī ziņo par šiem riskiem un to mazināšanas un kontroles pasākumiem Sabiedrības valdei un padomei (Sabiedrībās, kur tāda ir izveidota) vai dalībnieku sapulcei/dalībniekam (Sabiedrībās, kur padome nav izveidota);
 - 8.4.2. Riskiem, kas novērtēti kā "augsti" (riska vērtējums: 13 - 19), kontroles pasākumi ir obligāti. Risku vadītājs reizi ceturksnī ziņo par šiem riskiem un to mazināšanas un kontroles pasākumiem Sabiedrības valdei un padomei (Sabiedrībās, kur tāda ir izveidota) vai dalībnieku sapulcei/dalībniekam (Sabiedrībās, kur padome nav izveidota);
 - 8.4.3. Riskiem, kas novērtēti kā "vidēji" (riska vērtējums: 9 – 12), "mēreni" (riska vērtējums: 5 - 8) vai "zemi" (riska vērtējums: 1 – 5), risku īpašnieki un Politikas 9.punktā noteikto risku uzraugi īsteno esošos kontroles pasākumus vai veic ikdienas risku uzraudzību. Risku vadītājs iekļauj šos riskus risku kartē, reizi gadā vai pēc nepieciešamības par tiem attiecīgi ziņojot Sabiedrības valdei un padomei (Sabiedrībās, kur tāda ir izveidota) vai dalībnieku sapulcei/dalībniekam (Sabiedrībās, kur padome nav izveidota).
 - 8.4.4. Par būtiskiem riskiem, uz kuriem attiecināma 8.4.1 punktā noteiktā kārtība, uzskatāmi arī riski, kuru varbūtība novērtēta kā zema vai mērena, bet kuriem ir kritiska potenciālā ietekme.

9. Politikas specifiskie izņēmumi

- 9.1. Jomās, kurās risku vadības procesi Sabiedrībā ir nodrošināti atbilstoši ārējos normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam, Politika un uz tās pamata izdotie dokumenti Sabiedrībām ir saistoši tiktāl, cik nav tiem pretrunā, tajā skaitā jomas:
 - 9.1.1. Satiksmes drošība jeb dzelzceļa drošība;
 - 9.1.2. Darba aizsardzība;
 - 9.1.3. Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošība;
 - 9.1.4. Fizisko personu datu aizsardzība;
 - 9.1.5. Krāpšanas, korupcijas, interešu konflikta, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas un sankciju risku pārvaldīšana, iekšējās trauksmes celšanas sistēmas darbības nodrošināšana;
 - 9.1.6. Kritiskās infrastruktūras drošība.
- 9.2. Par risku vadību 9.1 punktā norādītajās jomās ir atbildīgi Risku uzraugi atbilstoši attiecīgajos ārējos normatīvajos aktos noteiktajam (attiecīgajā brīdī spēkā esošajā redakcijā vai saskaņā ar dokumentiem, kas tos aizstāj), taču uz tiem pilnā mērā attiecas šajā Politikā un uz tās pamata izdotajos dokumentos noteiktā kārtība par attiecīgo risku vai riska grupu iekļaušanu risku reģistrā un pienākums savlaicīgi sniegt nepieciešamo informāciju Koncerna Risku

vadītājam regulāro ziņojumu sagatavošanai Valdošā uzņēmuma valdei un padomei – ciktāl šīs informācijas saturs un apjoms nav pretrunā attiecīgajos ārējos normatīvajos aktos iekļautajam regulējumam.

10. Saistītie dokumenti

- 10.1. "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības kārtība.
- 10.2. Koncerna risku vadības komitejas nolikums

11. Politikas nodrošināšanas kontroles mehānisms

- 11.1. Politika un uz tās pamata izstrādātie un apstiprinātie dokumenti tiek pārskatīti reizi gadā un aktualizēti pēc nepieciešamības, lai nodrošinātu atbilstību Sabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijai, ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem un starptautiski atzītiem standartiem, piemēram, ISO 31000:2018 „Riska pārvaldība – principi un vadlīnijas”, ISO/IEC 27001 un OECD vadlīnijām, kā arī atbilstību Sabiedrības risku videi un risku kultūrai. Koncerna Risku vadītājs pēc nepieciešamības gatavo un noteiktā kārtībā virza apstiprināšanai grozījumus Politikā un uz tās pamata vai saistībā ar to izdotajos Valdošā uzņēmuma dokumentos.
- 11.2. Risku vadītāji sniedz priekšlikumus Koncerna Risku vadītājam attiecībā uz nepieciešamajiem grozījumiem politikā, kā arī citu informāciju, kas Koncerna Risku vadītājam nepieciešama tā pienākumu pildīšanai saskaņā ar Politiku.
- 11.3. Reizi gadā līdz katra gada 1.martam Koncerna Risku vadītājs sniedz ziņojumu Valdošā uzņēmuma valdei un valde padomei par Politikas īstenošanas gaitu un rezultātiem Koncernā, tai skaitā iepriekšējā gadā īstenotajiem risku pārvaldības pasākumiem, nepieciešamajām izmaiņām Politikā un priekšlikumiem citu iekšējo normatīvo aktu grozījumiem, ja tādi nepieciešami risku vadības procesa uzlabošanai Koncernā vai atsevišķās tā Sabiedrībās, u.c. būtiskiem notikumiem, kas attiecināmi uz risku pārvaldību Koncernā.
- 11.4. Informācija par risku vadību publiskojama ikgadējā VAS "Latvijas dzelzceļš" Ilgtspējas pārskatā, definējot Sabiedrības pieeju un būtiskākos gada ietvaros īstenotos pasākumus, ciktāl tas ir publiskojams atbilstoši citiem Koncerna sabiedrībām saistošajiem normatīvajiem aktiem. Atkarīgās sabiedrības šo informāciju publisko gada pārskata vadības ziņojumā.

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs